

HUSVÉT.

A „Debreczeni Ujság” husvétii melléklete.

Feltámadás.

Minden igazságnak egyazon az utja.
A Golgotha utját a halálig futja,
Kacagva csufolják, gyerek is rátámad,
Szép szomorú arcát kiveri a bánat.
De habzó gyönyörrel, ha fel is feszítik,
Feltámad az Isten a harmadik napra,
Fényes dicsősége eljut minden szivig
S a szeretet lángja felcsap magasabbra.

Téli halál után kinyit a virág is,
Kizöldül a róna, megjő a madár is.
Uj erőre ébred minden a világon,
Távolban, közelben Isten lelkét látom.
Husvét van, tavasz van! A harangok zengnek.
Feltámadás napja, lelkünk ragyogása,
Bajokban gyötrődő földi embereknek
Örökké tündöklő, szent vigasztalása!!

Éjfélikor.

Éjféli felé Ádám fölébredt legmélyebb álmából. Koromsötétség és enyhe melegség vette körül; mély-séges csend volt. Nem riadt föl egyszerre, hanem fokozatosan emelkedett öntudatra, miként a buborék fölemelkedik a víz színére. Gondolkozni kezdett és meglepetten, mohó kíváncsisággal vizsgálta önmagát, mintha értelmének szikrája most pattant volna ki a teremtés méhéből. Kíváncsian és meglepetten miként Psyche a lámpással, hajolt önmaga fölé. Mi az, a mi itt a sötétségben lélezkedik, dobog, él és töprenkedik? Én vagyok... Mi az én?

Csakhamar emlékébe ötlöttek saját profiljának vonásai, a megfjetlen, de megszokott vonások mögött pedig, mint egy japáni tapéta által alkotott háttérben, fölismerte mindennapi életének tarka körvonalait. És tudatára ébredt annak, hogy nem messzi tőle, a vak sötétségben, még él és töprenkedik: az asszony.

Most már tudta, hogy az éjjel nem lesz több része álomban és nyugalomban. Világos reggelig elkeseredetten küzdök majd a rettenetes kérdéssel, mely újra és újra megrohanja, mint az éhes farkas: Igaz vagy hazudik? Szenved, vagy komédiázik?

Hónapok óta érzi, ösztönszerűen érzi, hogy sötét veszedelem fenyegeti a házat. Semmi bizonyítéka nincs, gyanúra nincs oka és mégis tudja, hogy láthatatlan ellenség kerülgeti a küszöbét. Hiába virraszt, kémlel és leselkedik, nem lát semmit. De hallja a közeledő léptek nesztét és tudja, hogy ő, a láthatatlan ellenség, makacs és ravasz.

Az asszonyt nézi és félelme még növekszik. Soha nem szerette ez a nő, mindig érezte vele szellemi felsőbbiséget. Most jéghideg, zárkózott és néma. Látszott rajta, hogy ő is vár valamit.

Ádámot pedig dühös kétségbeesés fogja el. Nem akar tovább lesben fekvő, szenvedélyes és ereje arra ösztökéli, hogy előtörjön, hogy verben és tűzben fürödjék, hogy

pusztítson és megsemmisüljön. De ekkor megszólalt az asszony. Azt mondta neki:

— Tudom, hogy gyanúsít. Nos, ez az ön dolga. Figyelmeztetem azonban, hogy lealáztatást nem tűrök el. A mely pillanatban észreveszem, hogy kémkedik utánam és megsérti a tiszteletet, a melynek nekem tartozik, abban a pillanatban föloldozom önmagam mindami kötelességei alól, a melyekkel önnek tartozom.

Az asszony akkor ott állott előtte magasra emelve széles fekete hajkoronától övezett sápadt arcát. Ádám az asztal előtt állt és egy nagy papírvágó kést tartott a kezében. Az asszony fehér nyakát nézte és elgondolta, hogy kéznél egyetlen mozdulatával véget vehetne a nyugtalanságnak, a bizonytalanságnak.

A nyugtalanság kikérgette most ágyából. Meggyújtotta a villamos lámpát és magára kapta ruháját. Bizonyosságot fog szerezni!

A harmadik szobában van a felesége íróasztala, annak a fiókjában őrzik a leveleit. Ha valahol, hát ott van a bizonyosság. Eddig félt az asszony fenyegetésétől, de most már nem tarthatná vissza semmi. Inkább a biztos enyészetet választotta, mint az örökös bizonytalanságot!

Belépett a szomszéd szobába; a férj szoba volt. Itt nem gyújtotta meg a lámpát, a sötétségben is könnyen megtalálta a kis asztalikat, melyen az éles papírvágó feküdt. Ezzel meg fogja, feltöri az asztal fiók zárját.

Kinyitotta a női szalon ajtaját és meglepettén állott meg a küszöbön. A csillár minden lámpája égett, az asszony pedig, teljesen felöltözötten, ott állott a szoba közepén. Egy percig szó nélkül néztek farkasszemet. Az asszony aztán önkéntelenül a kandalló felé tekintett és Ádám a parázsban jókora csomó elhamvadt papírt látott.

— Elkéstem! gondolta magában. Kijátszott, mert okosabb, mint én...

Kissé fölemelte a kést és egy lépéssel közeledett az asszony felé. A szeme megint odatapadt annak a fehérnyakához.

Az asszony arca hófehér lett, azért csodálatos nyugalommal mondta:

— Nem tudtam aludni és régi számláimat és irásaimat rendezgettem...

Kerekre nyitott szemmel nézte az ura kezében csillogó kést... Ádám megrázkódott. Mit is akar ő most? Megszólalt, halk, mogorva hangon mondta:

— Neszt hallottam és azt hittem, valami tolvaj...

— Jó éjszakát!

Az asszony beállította a hálószobájába és bezárta maga után az ajtót. Ádám magára maradt és tovább tovább forgatta fejében az örökös kérdést!

— Igaz, vagy hazudik? Szenved, vagy komédiázik?

Katang.

Különös multság.

A hadifogság emlékeiből.

Az öreg színész révedező tekintettel pihentette munkában farsadt szeméit a fémételes hórégeken. Eltolta mag elől a rubrikákba szántott számadásokat s szótlanul nézett a szűzfehér mindenségbe, az ablaktáblákon keresztül.

Az hittem, arra az időkre gondol, mikor minden idegszála odaköjtötte az ő nagytorzó lelkét a „világot jelenítő” deszkákhoz. — nem zavartam tehát szellemi kérdéseiben.

Egyszerre azután alig észrevehetően sóhajtott, vagy talán csak mélyebben vette a lélekzetet. Aprókat köhintett s minden felszólítás nélkül megeredt ajkán a szóaradat...

— A hazasról jut eszembe, hogy mikor átszállítottak bennünket hadifoglyokat északi Olaszországba, éppen télre fordult az idő. Mi osztrák-magyar hadifoglyok is, tehát a monarchia valamennyi nációnak elarvult képviselői a Ticino folyó mellett Carbonara község egyik tanyai birtokára vezényeltettünk hadimunkára. A lomela kerületben fekszik Carbonara al Ticino, melynek határában a leggyümölcsözőbb foglalkozás a rizstermelés, tekintettel a folyó minden tévsszal, pontos időszerűséggel megemléző áradására. De csak rövid ideig áll a medréről kicsapott víz a földeken s mikor vége az áradásnak, az iszapos humuszon azonnal megindul a gazdasági munka.

Mi rizshántolás idejére érkezünk a két testvér földirtokos tanyájára, félíg-meddig tapasztalt jó indulatú magaviseletünk jutalmazásaként. — mert egész telet ott kellett töltenünk, már pedig a rizshántolós malmok elvégezve a munkát, az azutáni időben ránk váró napi teendőket akár a kisujjunkkal is elvégezhettük. Különösen mi gazdasági iruokok és munkafelügyelők.

En nekem már két évi tolmácsi szolgálat állott a hátam megett. Kiküldetésem pihenés-számba ment, s az ezredorvos még írásban is beajánlotta jövődöbél gazdám jóindulatába.

A százhatvan fogoly között voltunk néhányan, akik már két éve nem láttunk. — mint Délalországból jöttek. — hőesek, s mikor a rizshántolási munkát véget ért és a Monte Rosso felől furioszóban zengte az operamelodiókat a megdühödött szélfúvás, leesett az első hó. Volt egy edélyi, magát magyarérzésének vallott oláh káplárom, aki majd kiugrott a bőrből, reggelre kelve s meglátva a négy ujnyi hőesést, de bizony még nekem is megdöbhint a szívem, a hótakaró láttára, eszembe hozván a csillogó hópihéket a magyarországi havas tél színházi estéket, fiatal korombeli „mozdulás”-okat, aminő színészenyelen, — legalább „rippel”-nél, — hívták az egyik városból a másikba való vándorlást. Olykor csengős szánokon, ha a primadonnáknak és naiváknak tartós ismeretsége, sikerült kötni az elhagyott városka intelligens körében, de bizony a legtöbbször gyalog kutyagolva, a havas országutakon.

Na! nem sokáig tart arrafelé az e fajta gyönyörűség, még Olaszország északi részében sem. Az első hó rendszerint az utolsó is. 8-10 nap múlva elakardik. Hanem jönnek utána olyan ködök, hogy az uton bandukolva, csak akkor veszi észre az ember a vele szemben jövő társát, mikor már egymásba is ütődtek s a gyöngébbik. — a legtöbb esetben (és pedig e szó igazi értelmében) a földön hempereg.

Ez időfájban, — aminő ez jobb értesül olasz gazdáknál általában szokásban van, — a tanyán a munka sikeres elvégzésének öröme, amolyan családi jellegű mulatságra készülték.

A két gazda jófajta monferratói bort és „dupla porció” amerikai fagyasztott uht ígért a munkásoknak. De a legénység maga is igyekezett minél ünnepelesebbé tenni a tervezett „bankettet”, annak memóriát nemzeti eledelek készítésével tarkítva. Balogh Károly, a kiskunsgági tizedes, a hadimegyékkel, szalonra-vitette,

A bosszu.

Annak ellenére, hogy a környezete — a férje és két nővére — titkolják az igazi állapotát, Beatrice de Fontgrave tudta nagyon jól, hogy milyen súlyos az. Nagyon is intelligens volt, ahhoz, hogy észre ne vegye tudóbaja mennyire előrehaladt; néhány nap óta már folyton a sírját látta lelki szemével. Az életet nem sajnálta itt hagyni, legföljebb az urát, aki hét év óta — amióta házasság — igazán, nagyon szerette és mindig boldoggá tette. Megpróbált még hinni a gyógyulásában, a szebb jövőben, de nem sikerült; olyan kétségbeesett rémlátásai voltak, amelyekről még szólni sem mert senkinek.

Két nővére sürgött-forgott a betegágya körül. Fontgravené szomorúan nézte a két fiatal leányt, akitől szintén meg kell válnia. Mind a kettő hasonlított a betegre: Jeanne barna, Sophie azonban aranyszőke volt.

Egy este a láztól hágyadtam az asszony elaludt; amikor felébredt, már tíz óra volt és nagyon csodálkozott azon, hogy nincsen senki se mellette. Rettenetes fájdalma, szúrása volt a szívében, azt hitte, elérkezett az utolsó órája. Megnyomta a csengő gombját, de nem jött senki. Újból csöngett; néma csönd.

A fájdalma közben egyre növekedett, és annyira kínzó, oly gyötrő volt, hogy a fiatalasszony kiugrott az ágyból. Majd összerogyott, olyan gyöngye volt; belekapaszkodott a függönybe és nagynehezen elvászorgott a divánig, amelyre ledől. A fájdalma ugyiszólván azonnal megszűnt, ismét könnyen lélezett és ekkor észrevette, hogy a szomszéd szobába beszélgetnek. Az ajtó nem volt egészen becsukva és így minden szó behallatszott. Megismerte a hangokat; Marc volt, a férje aki nővérel, Jeanneal beszélgetett:

— Miért beszél ilyeneket? — kérdezte szemrehányó hangon a fiatal leány.

— Meg kell ezt mondanom, Jeanne — felelte Marc — nincsen már erőm eltitkolni ezt az érzésemet, amely mindjában perzseli lelkemet, amelyek élek és amely megöl Jeanne könyörül rajtam!

— Hallgass, hallgass... Elborzadok!

— Nem igaz, Jeanne, nem borzadsz fölem. Te küzdesz önmagaddal. De belátok a szívedbe: nem fogsz engem elutasítani!

— Nem szégyeled magad így beszélni, amikor Beatrice itt haldoklik a szomszéd szobában, amikor a feleséged halálán van, akkor ilyen örültségek járnak a fejedben?

— Örültségek?... De szeretlek, Jeanne, szeretlek!

A testi fájdalom semmi sem volt a lelkihez képest, amelyet e szavak haláltára érzett Beatrice.

— Hallgass Marc, hallgass, — felelte Jeanne — nem akarok tovább hallgatni.

— És mégis itt maradsz és meghallgatsz!

— A fájdalom, a bánat kapcsot egybe bennünket, és te szerelemről mersz beszélni!

— Oh tudom, hogy ez aljasság, hogy kegyetlenség, de a betegszoba levegője, a halál gondolata kábulttá, mámorossá tett. Hónapok óta szeretlek már és amióta Beatrice ágyának dőlt, örült vagyok, örültem szeretlek...

A múlt éjszaka, amikor a feleségem csöngett és te félig meztelenül, magadra vetett hálóköpenyben jöttél be és csupasz vállaidra leomlott gyönyörű hajad, oly szép voltál, hogy alig tudtam megállani, hogy a lábaidhoz ne boruljak... És az a gondolat, hogy nemsokára egyedül maradok, a szomorúság — mert tudod, mennyire szerettem Beatricet — lerontja aggodalmaimat...

— De hiszen ha még szeretted Beatricet, hogy szerethetsz engemet?

— Annak semmi köze ehez a dolghoz. Beatrice iránt úgy érzek, mint az csak házasságban, házastársak között lehetséges... De te... te vagy a fiatalasszony, te vagy az élet... te vagy Beatrice húsz esztendőskorában, amikor beléscseregettem, a fiatalasszonyom tér vissza...

— Marc, könyörgöm, eressz el, ne szoríts úgy magadhoz!

— Mondom, hogy szeretsz!

— Eressz el... eressz el!

— Váld be, hogy szeretsz!

— Jó, hát legyen, igen szeretlek, hiszen tudod!

— De milyen nyomorultak vagyunk mindkettőnk!

— Szeretlek, amióta csak ismerlek, amióta csak nőül vetted Beatricet.

Beatrice egy mély sóhajtást hallott, majd csókokat. Felállott, tudta, hogy meg kell halnia, azt akarta, hogy minél előbb jöjjön, aminek jönni kell. Odavászorgott az ablakhoz és felrántotta mindkét szárnyát. A fagyos levegő beáradt a szobába. Ő odaállott a nyitott ablakhoz, kigombolta hálóköpenyét, úgy, hogy meztelenül mellét érte a hideg. Fázni kezdett, a fogai vacogtak. Ekkor betelte ismét az ablakot, elvászorgott az ágyáig, de már nem volt ereje visszafeküdni — lezuhant a földre.

A zajra befutott Jeanne és Marc; fölemeltek a félig ájultan fekvő asszonyt és visszafektették az ágyba.

— Ammira szenvedtem, — magyarázta azután az esetet Beatrice, — hogy nem tudtam tovább feküdni fel akarom kelni és ekkor összeestem.

A két szerelmes nem sejtett semmit.

Másnap Beatrice állapota nagyon rosszabbodott; három orvos tanácskozott az ágyánál és kejelezték a férjnek, hogy az orvosi tudomány nem tud már segíteni. Az asszony maga is érezte, hogy közelében van már a halál. Ekkor magához hívta a férjét és két nővérét és örömtől ragyogó arccal, pokoli mosollyal beszélni kezdett:

— Marc — mondta — nem teszek neked szemrehányást; jó férj voltál mindkét; most hálás akarok lenni érte. Nem akarom, hogy halálom után egyedül maradj, azt akarom, hogy tovább is tördjék valaki veled. Tudom, hogy szereted az egyik hugomat... Itt, a halálos ágyamon esküdj meg, hogy teljesíted utolsó kívánságomat...

— Esküszöm — felelte könnyezve Marc.

— Vedd feleségül Sophie-t és leányt boldogok!

Azután arcán pokoli mosollyal lehunyta szemét; örökre.

Edmond Jaloux.

Gondolatok.

Ha mindig igazak és igazságosak vagyunk, a múlt és jó emberek sohasem fognak felreábrítani. — mások meg nem méltók arra, hogy tekintettel legyünk rájuk.

Van a szív alázatosságának egy neme, mely mennél mélyebbre hajlik az isjenség előtt, annál magasabbra emelkedik embertársai föl.

A jó ember, ha egyebet sem tesz, csak azt, hogy él, már jól tesz.

A hiúság tulságos önszeretettel és a gőg tulságos önbecsülésből ered. Azért lehet valaki hű és gőgös is, pedig sem a szeretet, sem a becsület nem érdemli meg, — még saját magától sem.

A gondolkodó lelek előtt mi sem lehet oly megvetésre méltó, mint a szalon gonoszok, mert a leért való küzdelemben mindig van valami elutasíthatatlan szükségesség, melyet a természet rótt ránk, — de ama rejtett harcokban, miket a hiúság, kacérság s ingység visel szilány előzködésekkert, ebben csupán az emberi természet hitványága tünik ki.

Van a lélek nemes nyugalmban valami isteni, de azt csak nehéz emberi küzdelmek után lehet elnyerni.

Pérez és szivartárak, női táska, borból és selyemből. Jelvénye Bordisz Davidházy Kálmán könyvtárosa művek és képek r. t.-nál, Debrecen, Fűvész (art-a)

A szomorufüz regéje.

Gyermekkoromban falun, plebános bányánál töltöttem a husvét ünnepeket. De milyen ünnepek voltak azok! telve a gyermeki szív misztikumával, amelyet fokozott a falu poetikus kereteje.

Az akáccokkal körülvett kis templom, az egyetlen utca közepén egy dombon állt. A plebánia pedig szerényen huzódott meg szemben a lejtőn. Annnyiban különbözött a többi házaktól, hogy ezt sárgára meszelték, amazokat meg fehérre, no meg, hogy több ablakot vágtak a faiba, melyekből gyönyörű kilátás nyílt a lassan hömpölygő Dunára és a távolban szürkülő hegyekre.

A kökockás tornác előtt szélesen terült el a tágas udvar. Amolyan igazi gazdasági udvar volt, hátul a szérűskerttel. Egyetlen díszet egy terebélyes fűzfa képezte, melynek vékony ágai mélyen a földig hajoltak és egész elfödtek a törzséhez támasztott palunkát. Ez volt kedvenc helyünk.

Esténként oda telepedtünk és néztük a vályogos kútnál az ökrök itatását. A kis szolgálót, amint az ölkébe hessegette a szárnyasokat. Majd a csikók száguldottak hozzá és körül ugrándozták az udvart, mint a szélvész. csak a kútnál állottak meg, hol élvezettel habzolták az édes vizet. A galambok pedig bugva huzódtak be ducukba.

Mire leszállt az alkony, az állatok mind nyugalomra tértek, csak Hektor, bányám kedvenc kutyája nyújtózott el lomhán lábaink előtt.

Az esti harang után hozzánk telepedett Vince bácsi, az öreg kocsis és nagyokat szippantva pipájából, jól tartott bennünket szóval. Sokat tudott, mivel már a Szentföldre is elzarándokolt. Azonban ma hiába vártuk a kis harang csilingelését, nem szólt, mivel éppen zöldesütrők volt. Csak a kereplő rekedt hangja hirdette a hetet, szomorúan hallgattuk, nehezen tudtuk felcserélni a kedves harangszóval, amely mindig oly édes érzéssel töltötte be a szívünket, oly meglepéssel.

A padon ülve néztük Vince kocsis, aki felénk tartott egy jól felszenézett vasvillával.

— Vince bácsi nem jön még hozzánk? — kérdeztük valamennyien.

— Jöve, kisasszonykám, csak a lovakat látom el — mondotta, gúnyosan az istállóba menve. Szavait józú abrakolás követte, de aztán a Vince bácsi patkós csizmáinak kopogása hallatszott.

— Most nem engedjük el, Vince bácsi. Üljön közibünk.

— Jól van kisasszonykám, maradhatok, de nem illek én a gerlicék közé.

— Dehogyan nem — és bekapaszkodva ingujjába, marasztaltuk. Ő pedig hálás szeretettel simította meg arcunkat kerges kezével. Aranyból volt a szíve Vince bácsinak, ma sem tudom elfelejteni jószágos kék szemének szelid tekintetét.

— Vince bácsi hallotta, hogy ke-repeltek, miért nem harangoztok?

— Mert elrepültek a harangok Rómába.

— Hogyan, merre?

— Hát elrepültek arra!

Oly meggyőződéssel mondta, hogy megelégedtünk a rövid magyarázattal és mi is a dülő felé néztünk és

ugy emlékszem, láttuk is, amint viték az angyalok a nehéz ércet.

— Mesélien, Vince bácsi.

— Jól van, de nem mesélni fogok, hanem szent történetet mondok nektek Krisztusról, meg a fűzfáról. (Ha mesélt, mindig tegezett.)

— De szép lesz, kérjük!

— Jeruzsálemben az első nagy hét péntek hajnalában egy végtelennek látszó embercsorda jött át a nagykapun. Az emberek tekintete vad volt, csak egy férfinak sugárzott mennyei szelidség az arcán. Ezt az embert mind ütötték, köpdösték és töviskoronát tette a fejére, skat-lát öltönybe bujtatták és a „zsidók királyának“ csufolva gunyolták. Ez az ember Krisztus volt, amint elindult golgota útjára, a kálvária felé.

Elcsigázott testével még nagy súlyos feszületét is vinnie kellett, roskadozva haladt a köves uton és mármár összeesett a nehéz teher alatt.

Azután lelki fájdalma nagyobb volt testi fájdalmánál, sajnálta a gonoszokat és kimondhatatlan szenvedés volt neki édes anyja fájdalma. Az ut még hosszú volt az olajfák hegyéig és a nap tüzes sugara perzselte a földet. Minden lépés újabb és oly nagy kint hozott Krisztusnak, hogy az arca vércseppeket verejtékezett. Ő értünk szenvedett, az emberért és az ember mégis megfeszítette... Egész testét vér borította és az uton nem volt semmi árnyék, hogy védte volna a forróság ellen. A kopár lejtőn csak egy nagy fa terjesztette égnek karcsú ágait, ez sem nyújthatott enyhülést.

Most arra ért a menet, a gonosz martalócok ütése emelték a korbácsaikat, de ime a fa megsajnálta Krisztust, lehajította koronáját és hűs árnyával enyhítve fájdalmát, elfödte üldözői elől, míg ujra erőt gyűjtött az ut folytatására.

Krisztus meghatottan nézett a kemény fára, amelynek jobb szíve volt az embernél és megáldva mondá: „A te neved szomorú füz legyen, ágaid a porig hajoljanak és az emberek fájdalmukban lombod alá jöjjenek enyhülést keresni.“

A füz csendesen rázta koronáját és fényes harmatot könyezett Krisztus sebéire.

A menet tovább haladt, csak a füz maradt ott mozdulatlanul, szomorúan hajolva a földre...

Látjátok kisasszonykám, ma fémét nagypéntek van, Krisztus urunk ujra megteszi a golgothautat és ez a füz még szomorubbán hajlja le apró leveles ágait. Ha a fa tud szomorkodni, ugy-e gerlicém mi is át-érezzük azt a nagy fájdalmat, amelyet értünk szenvedett Krisztus...

Nem tudunk felelni Vince bácsinak. Szorosan a fához simultunk és a mi könyeink együtt csillogtak, a szomorufüz esti harmatjával.

Csókmelékek kísértenei.

Mennyi édes csók emléke Kísér el nyárból a télbe. Mennyi álmok kínos vége Két lélek bus ébredése!

Halni hívnak csókmelékek! Reám szólnak: Minek élek, Ha több csókot nem remélek!

Nem is udom, mire várok, Ha elfogytak a virágok, Ha elhagytak álmok, lányok...

Vértessy Gyulza

Husvételi mese a szivárvány bögréről.

Távolból még hallatszott a meny-dörgés tompa moraja, de a nap már feltűnt az égboltozaton. Néhány esőcsepp hullott még alá. Egyszerre csak a nagy vihar nyomán gyönyörű szivárvány feszült a láthatáron.

Jancsi kunyhója ajtajából nézte a csodás tüneményt. Hirtelen felugrott a szaladtt, szaladt ahogy csak lábai bírták, egyenesen előre. A nagy fenyőerdő felé. Ott érte a földet a szivárvány íve.

Eszébe jutott, hogy a szegény emberek ott találhatják meg az aranybőgrét, amiben a jó Isten a szivárvány színeit keverte. Néhány nagyanyja mesélte ezt neki, míg a kemence padkáján ülve hallgatta meséjét. Azt mondta az öreg asszony, hogy az aranybögere tulajdonosának a szerencse, boldogság és gazdagság lesz az osztályrésze.

Amióta Jancsi szülei meghaltak, szomorúan tengette életét a kis fiú a község egy parasztasszonyt szerelt ki nevelőanyjának, de ettől csak üst, szidást, rongyokat meg ételmaradékokat kapott. Szomorú élete volt szegény Jancsinak és sokszor gondolt arra az időre, amikor még élt az édesanyja. O hárcsak megtalálná a jó Istenke szivárványos bögréjét, minden másképp lenne. Futott-futott a kis fiú hogy meg ne előzze valaki.

Nagysokára elérkezett az erdő széléhez. A szivárvány is letűnt az éerről, de Jancsi nem csüggedt el, rendületlenül haladt előre. Egy szerre csak lehajolt és ujjongva felkiáltott:

— Megtalálta a szivárványos bögrét!

Cinios, kerek kis jószág volt szinaranyból és szépen tündökölt a napsugárban. Amikor már eleget nézte kincsét, gondosan elrejtette szakadt zsebkendőjébe. Hamar is összeszedte nevelőanyja, ő bizony nem törődik vele! Néhány nap múlva amugy is utra kel. Az aranybögere gazdaggá teszi, veszmagának új ruhát, füstölt kolbászt, meg egy új jó édesapát.

Másnap mikor a tanító ur belépett az osztályba, különös tisztelemozgást látott tanítványai között. Az egész gyereksereg Jancsi körül tolongott. Am a tanító nem kérdezett semmit és megkezdte az előadást. Amikor a tegnapi szivárványról beszélt, az egész osztály felkiáltott:

— Jancsi megtalálta a jó Isten szivárványos bögréjét.

— Mit talált? — kérdezte csodálkozva a tanító.

Jancsi kibontotta zsebkendőjét és megrmutatta talált kincsét. A ta-

**A legolcsóbb
ÉLŐZLAP A VILLÁM.**

Sirosbordók

dézsák, vedrek és mindenféle hordóárak állandóan kaphatók. Javítások gyorsan készülnek.

Asztalos István

hordógyártási telepen, Boldogfalva-utca 3.

nitó tévővázott. Az állítólagos bögre nagy aranyzelenecé volt, melyet ki is lehetett nyitni. Egy jószágos arcú ósz asszony fényképe látszott a lapján. A tanítónak eszébe jutott, hogy egy marasrangu tiszti nemrégiben panaszkodta, hogy a gyakorlatok alkalmával elvesztette arany-medailionját, melyben édesanyja arcképe őrizte, pedig ez az egyedüli emléktárgy, ami elhalt édesanyjától reamaradt.

Amikor Jancsi ezt meghallotta, mélyen elgondolkodott. Milyen boldog jövőről, gazdag, gondtalan életéről álmodozott, ha majd az aranybögret megtalálja. — Keserves sírásra fakadt, csak akkor nyugodott meg, amikor a tanító ur azt mondta, hogy így is szerencsét hozhat az arany-medailion.

A tanító visszaadta az elvesztettnek vélt medailiont tulajdonosának és eméselte, hogyan találták meg.

A tiszti nagyon megörült a drága ereklyének s amikor értesült róla, milyen elhagyatott, szegény fiú Jancsi gyerek örökbe fogadta az árva gyermeket.

Jancsi ezután szép házban lakott, volt mindene, ami kellett, a tiszti felesége pedig második jószágos édesanyja lett.

Azóta valahányszor szivárvány tűnik fel az égen, Jancsinak mindig eszébe jut, hogy nagyanyjának igaza volt: a szivárványos bögre meghozta élete boldogságát.

Mérgek az alkoholban

A szesznek mindentféle fajja emészt, sorvasztja és gyilkolja az emberi szervezetet. Az alkoholi évek során át lassanként öli meg azokat, akik a raboszlójává szegődtek. Lelkiismeretlen pálinkamérők és borpáncsók a veszedelmes szeszestől a méregbe is kevernek, hogy mesterségesen fessék és szaporítsák. Mindenkinél kétszeres oka van tehát arra, hogy a romboló eszesztől tartózkodjunk.

A borhamisítás jobbféle. Van műbor például, amelyet alkohollal és borkivonattal gyártanak. Festik is a bort, azonkívül a cukor- és alkoholtartalmát mesterséges eszközökkel fokozzák. A közműfontos borhamisítást az állami kísérleti telepen tudják csak megállapítani. Egyszerűbb hamisítást, például a megfestett bort, könnyű megismerni. A borfestőanyagok között a fukszin, amellyel a vörösbor hamisítják, méregtelenítésmiatt igen fehér vagy halványpiros, hanem sötétvörös, vagy éppen ibolyaszínű. Akkor a bor hamisított. Hogy keverték-e a borba nagymennyiségű és egészségre ártalmas kénsavat, úgy tudhatjuk meg, hogy a borba mártott fehér szűrőpapírt, ha egy fazék forró fedőjén megmelegítjük, megbarnul. Ha azt akarjuk meg tudni, milyen anyagokkal festették a bort, kiegészített mézkeverék csiszoljunk le simára és a sima fölületre csöp-perünk néhány cseppet a borból, a melyet meg akarunk vizsgálni. Nézzük meg, milyen színű feltűt hágy a mézkeverék sima fölületén. Igazi, hamisítatlan vörösbornál ez a folyékony festék: rózsavörös; ha kénsavval: sötétibolya és ha alkalmossal festették: sárgavörös. Ha vörös ibolyaszínű a folyékony, a bor akkor is hamisítva van.

Lelkiismeretlen, kapzsi hamisítók a sörbe alkoholt kevernek, hogy részigetőbbé, szódá és glicerin, hogy habzóbbá, az ecetbe különböző savakat, hogy savanyúbbá tegyék. Leggyakoribb a pálinka hamisítása. — Nem ártalmas, sőt alkoholtartalmát csökkenti, ha sok vízzel fölkeverik, de egyenesen halálos mérgezést okoz, ha az így legyengített pálinkába faszeszt, más néven: metilalkoholt kevernek, hogy a vízzel való hamisítás észrevehető ne legyen.

A bakter fia.

A sáromberki állomás előtt össze csavarodott öreg bácsi állógál, mellette egy görnyedt alakú ünneplő köntösbe öltözött öreg néni törülgeti a szemét. Elfolyott zokogásuk azt sejteti, hogy nagy baj érte az öreg Gönczy Pétert. — meg a feleségét.

A jó szomszédok körülsürgölődnek, próbálgatják vigasztalni — de mind hiába.

Az édes anyai szív fájdalmát nem lehet olyan könnyen megszüntetni.

— Hejh, csak sohase választotta volna ez a vasutaságot — síró, fuldokló hangon dadogja az öreg Gönczy Péter ott, aki nem állhatja már tovább, hogy ő is oda ne szegődjék már jó feleség mellette, aki pedig bánatában alig eszmél.

Nem közönséges történet, a mi, elbeszélék.

Gönczy Péter uram legöregebb bakter volt a magyar államvasút bakterjei között. Harminc évvel több ideig szolgált s volt is egy kis vagyonkaja, felesége, a jó öreg Zsuzsa néni addig kuporgatott, rakosgatja a fej, tojás és csirke arát, a takarékpénzárba, hogy bizony szép kis jóke lett abból. Kell ugy is majd a Jani gyerekeknek, ha megházasodik. Ugyis ő volt a család szeméfenye.

A Jani gyerek el is végezte iskoláit kijunó eredménnyel s anyyira megszerette a vasutaságot, hogy minden esze, kedve azon volt, hogy az legyen ő is.

Boldog volt tehát a két öreg. Napról-napra látja a gyermek fejlődését, előmenetelét és boldogságát. Csakhamar kedvezett is a szerencse. — elnyerte az aranyzsinóros sapkát, meg az egy rosettát a gallérián. A fő-fő vasutasok is szerették, de szerették a példás becsületességű Gönczy bácsit is, — tehát volt protekciója. Az ilyen protekció ellen, melyet az édes apa harminc évi hű szolgálata szerzett — nics is kifogása senkinek, még a vasutasoknak sem. Népszerű is volt a fiatal Gönczy Jani nemcsak az apja, de a maga érdemeiért is.

Szerény modoru, derek fiú volt. Telve életkedvvel és jövője iránt ambícióval.

Öreg apjához közel volt állomásozva egyik nagyobb forgalmu állomáson. Így érte szolgálatkötésben az a végzetes baleset, hogy keresztül ment rajta a gyorsvonat.

Darabokra tépte s roncsolt testének csak egyes részzeit szedheték össze s szállították a sáromberki állomásra, hogy legalább ott pihenjen meg porhüvelyé, ahol olyan boldogan élt, nőtt fel s ahol a szülői kezek meg a szellőtől is oltalmazták.

Mert nemcsak az uri gyermek nő fel, kényelemben, hanem a szegény emberé is. — főleg ha olyan szülői vannak, mint Gönczy Péter uram meg a felesége.

Kinos várakozás között telik az idő. Végre megérkezik az a vonat, mely a Gönczy János elszerecsélt múlt forgalmi hivatalnok összeroncsolt tetemeit hozza.

Ott voltam épen az állomáson. Sohasem felejttem el azt a jelenetet.

Lelki szemem előtt gyakran megjelenik ez a szörnyű katasztrófa s álmatlan éjszakákon hallom az öreg Gönczy né szivezakgató zokogását s látom a szegény öreg bakter rejtenezes lelki küzdelmeit — pedig én csak akkor láttam őket legelőször — mégis úgy a lekembe vésődött ennek a családnak a tragédiája.

Kiferték a koporsót. Az öreg Gönczy és felesége minden tilalom ellenére — ott csökolgatták azt az összemarcangolt tetemet. Hiába, az édes jó szüle — nem fnyás, a szalonok pacsuliszaga helyett — borzasztó ugyan — de még kedvesebb a hullaszag nekik — szerencsétlen szülőknek.

Ezt a jelenetet nem felejtheti el senki, aki látta.

Alig tíz percnyi idő telt el. Az öreg Gönczy eltantorodik, összeesik a koporsó előtt. Az öreg asszony pedig szólanul — réveteg szemekkel néz szét pár percig maga körül — lerokkad a földre. Bánatában meghasadt a szíve.

Mind a két öreg ott halt meg — szemünk előtt, egyetlen reményük — fiuk holtteteménél.

Az ilyen fájdalom, az ilyen bánat meglepően tragikus.

Alélekbuvárok tanakodhatnak rajta, az orvosi tudomány főemberei bizonyára felfedeznék a boncolásnál valami sziv, agyvelő avagy a jó Isten tudja, miféle fontos szervnek az eltávozását. Voltaképpen pedig a nagy szeretet ölte meg őket.

A sáromberki temető egyik dombos helyén van egy szépen gondozott sír. A szomorú véget ért Gönczy család sírja. Egész sűrű erdőt képez a sír körül az a négy akácfa, melynek gallyait hűségesen megnyesegeti s rendben tartja a jóharáti kéz. Ellátja virággal a sír környékét valami jó lélek. Ugy, hogy nincs szebb, nincs jobban rendben tartott sír, mint a szegény Gönczyké. Pedig úgy kerültek oda a faluba, mint egészen idegenek — más vidékről. Arra jártam a múltkor, megnéztem a sírköveket én is. Eppen ott nyesegetett petenezett a sír körül akkor is egy vasúti bakter.

Szóba álltam vele s elmondta, hogy ő jött az öreg Gönczy helyére. A tetemüket itt mindenki tudja.

— Aztán meg a szegény vasúti bakterhez mégis csak a másik szegény bakter van legközelebb — instálom alásán — mondja az illető! Hát bizony én meg a feleségem, amit emberi kéz csak elkövethet, megteszünk a szegény Gönczykének. Megérdemlik ezt legalább az életben maradtakból.

Önkénytelenül is köny tódult a szemembe, eszembe jutott, hogy mennyi szív és mennyi érzés van ezekben a becsületes szegény emberekben.

Félvilági nők.

— Látod, lelkem én nem hallgatom a közmondásokra. „Ahol nincs, ott ne keress!” — Azért is! Én mindig ott keresek legtöbbet, ahol nincs — konkurencia.

Falusi politika.

— Csakvári ur, kérem vissza a nadrágomat, amit javításra átadtam.

— Mért, Pista bácsi?! Talán meggondolta a dolgot?

— Meg én öcsém. Mért foltoztassam meg, amikor ugys újra kiszakad, ráérek, akkor megfoltoztatni!

ABADIE

valódi francia szivarka-papír

Elsőrangú

téglagyártmányok

a Debreczeni Gőztéglagyár

iparvágányán wagonba rakva.

Iroda: Kossuth-utca 34. sz.

Korpa, takarmányliszt, burgonya

állanban bármily mennyiségben a legjutányosabb áron kapható a

„Futuránál“

Ferenc József utca 41. szám, kicsinyboni eladás a FUTURA zöldség raktárában, Rákóczy-utca 13. szám.